

Zadeva C-433/20**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

15. september 2020

Predložitveno sodišče:

Oberlandesgericht Wien (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

7. september 2020

Tožeča stranka:

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

Tožena stranka:

Strato AG

[...] (ni prevedeno)

Oberlandesgericht Wien (višje deželno sodišče na Dunaju, Avstrija) je kot pritožbeno sodišče [...] (ni prevedeno) v zadevi tožeče stranke **AUSTRO-MECHANA Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H.**, 1030 Dunaj, [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki **Strato AG**, 10587 Berlin, Nemčija, [...] (ni prevedeno) zaradi izstavitve računov (43.200 EUR) in plačila (5000 EUR) zaradi pritožbe tožeče stranke zoper sodbo Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju, Avstrija) z dne 25. februarja 2020 [...] (ni prevedeno)

sprejelo

s k l e p:

I. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje predložita ti vprašanji:

Prvo vprašanje: Ali je treba pojem „v katerem koli mediju“ iz člena 5(2)(b) Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o

usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (Direktiva 2001/29/ES) razlagati tako, da je treba pod tem pojmom razumeti tudi strežnike, ki so v posesti tretjih oseb, ki fizičnim osebam (strankam) za privatno uporabo (in v namene, ki niso niti posredno niti neposredno komercialni) zagotavljajo prostor za shranjevanje na teh strežnikih, ki ga stranke s tem, da v njem shranjujejo vsebine, uporabljajo za reproduciranje (računalništvo v oblaku)?

Drugo vprašanje: Če je odgovor na to vprašanje pritrdilen: ali je treba določbo, navedeno v prvem vprašanju, razlagati tako, da jo je treba uporabiti za nacionalno ureditev, v skladu s katero je imetnik avtorske pravice upravičen do primernega nadomestila (nadomestilo za nosilce podatkov),

- če je treba za delo (ki se je oddajalo po radiu, je bilo dano na voljo javnosti ali je bilo shranjeno na nosilec podatkov, ki je bil izdelan za prodajo) zaradi njegove narave pričakovati, da se bo reproduciralo za lastno ali privatno uporabo tako, da se bo shranilo na „kakršen koli nosilec podatkov, ki je primeren za tako reproduciranje in se v Avstriji daje na trg za komercialne namene“;
- in če se pri tem uporablja način shranjevanja, opisan v prvem vprašanju?

II. [...] (ni prevedeno) (prekinitev postopka)

O b r a z l o ž i t e v

1. Tožeča stranka je organizacija za kolektivno upravljanje pravic, ki

v svojem imenu, vendar v interesu in za račun upravičencev do nadomestila po pooblastilu uveljavlja pravice do uporabe na delih in pravice do nadomestila na glasbenih delih z besedilom in brez njega.

Druge organizacije za kolektivno upravljanje pravic

- Literar-Mechana Wahrnehmungsgesellschaft für Urheberrechte, Gesellschaft m.b.H.,
- VAM Verwertungsgesellschaft für audiovisuelle Medien GmbH,
- VdFS – Verwertungsgesellschaft der Filmschaffenden registrierte Genossenschaft mit beschränkter Haftung in
- Verwertungsgesellschaft Rundfunk GmbH

na svojem področju opravljajo enake naloge.

Na področje dejavnosti vseh organizacij za kolektivno upravljanje pravic spadajo zlasti zakonske pravice do nadomestila na podlagi člena 42b(1) avstrijskega Urheberrechtsgesetz (zakon o avtorski pravici, v nadaljevanju: UrhG) (nadomestilo za nosilce podatkov).

Tožeča stranka je zahtevala pravico do izstavitve računov za nadomestilo za nosilce podatkov in v nadaljevanju njegovo plačilo in je [...] (ni prevedeno) navedla, da so jo zgoraj navedene organizacije za kolektivno upravljanje pravic pooblastile, da uveljavlja tudi njihove pravice do nadomestila na podlagi člena 42b(1) UrhG, in da so ji te pravice odstopile.

Z Urheberrechtsgesetznovelle (novela zakona o avtorski pravici, v nadaljevanju: UrhGNov) 1980, BGBl. 1980, str. 321, naj bi zakonodajalec določil pravico do primernega nadomestila, ki jo je mogoče uveljavljati zoper vse, ki v Avstriji za komercialne namene dajejo na trg nekatere nosilce podatkov, namenjene reproduciranju in shranjevanju. Ta določba naj bi bila od takrat večkrat prilagojena spremenjenim razmeram in določbam evropskega prava, nazadnje z Urheberrechts-Novelle (novela zakona o avtorski pravici, v nadaljevanju: Urh-Nov) 2015, BGBl. I 2015, str. 99, s katero naj bi se pod „kakršne koli nosilce podatkov“ v področje ureditve vključilo predvsem računalniške trde diske.

V zadnjem času naj bi se na trgu za reproduciranje za (lastno in) privatno uporabo uveljavila uporaba zmogljivih trdih diskov (oblak), ki naj bi jih upravljale tretje osebe za poslovne in zasebne stranke.

Tako storitev naj bi pod imenom „HiDrive“ upravljala tudi tožena stranka. Pomnilnik v oblaku naj bi bil v skladu z opisom ponudnika „virtualni pomnilnik, ki naj bi deloval tako hitro in naj bi bil tako preprost za uporabo kot (zunaj) trdi disk“. Tožena stranka naj bi se oglaševala s tem, da ima pomnilnik „dovolj prostora, da se lahko v njem centralno, na enem mestu, shranijo fotografije, glasba in filmi“.

Že iz besedila formulacije, ki je bila izbrana za ubeseditve člena 42b(1) UrhG, naj bi bilo razvidno, da je ta namenoma splošna, tako da naj bi bilo nadomestilo za nosilce podatkov upošteveno tudi, če se v Avstriji – na kakršen koli način in v kakršni koli obliki – za komercialne namene „dajejo na trg“ kakršni koli nosilci podatkov, pod kar naj bi bilo treba subsumirati tudi zagotavljanje prostora v pomnilniku „v oblaku“.

Z besedno zvezo „se dajejo na trg“ naj ne bi bilo mišljeno fizično razširjanje, ampak naj bi se z njo namenoma puščalo prostor za vključitev vseh postopkov, s katerimi naj bi se uporabnikom v Avstriji nazadnje zagotavljalo prostor za shranjevanje zaradi reproduciranja za (lastno ali) privatno uporabo. Poleg tega naj bi člen 42b(3) UrhG tudi določal, da ni pomembno, ali dajanje na trg poteka iz Avstrije ali iz tujine.

Avstrijsko Oberster Gerichtshof (vrhovno sodišče, Avstrija, v nadaljevanju: OGH) je v zvezi z nadomestilom za nosilce podatkov presodilo, da tudi za besedilo zakonske določbe ni nujno, da ga ne bi bilo mogoče razlagati v skladu z direktivo. Tudi Sodišče Evropske unije (Sodišče) naj bi zahtevalo razlago v skladu z direktivo.

2. Tožena stranka je prerekala tožbeni zahtevek in je [...] (ni prevedeno) ugovarjala, da iz veljavne različice zakona o avtorski pravici ne izhaja nadomestilo za storitve v oblaku. Zakonodajalec naj bi bil seznanjen s temi tehničnimi možnostmi, vendar naj se za uporabo nadomestila kljub temu namenoma ne bi odločil.

Storitev v oblaku in fizičnih nosilcev podatkov naj ne bi bilo mogoče primerjati. Razlaga, s katero naj bi se zajelo tudi storitve v oblaku, naj ne bi bila možna: šlo naj ne bi za dajanje nosilcev podatkov na trg, ampak samo za zagotavljanje prostora za shranjevanje. Tožena stranka naj ne bi prodajala fizičnih nosilcev podatkov ali jih dajala v najem v Avstrijo. Na svojih strežnikih, ki so v Nemčiji, naj bi zgolj ponujala prostor za shranjevanje na spletu.

Tožena stranka naj bi za svoje strežnike v Nemčiji posredno (ker je to v svojo ceno vračunal proizvajalec/uvoznik) že plačala dajatev iz naslova avtorske pravice in tudi (avstrijski) uporabniki naj bi za naprave, ki so potrebne za to, da se vsebina sploh lahko naloži v oblak, že plačali to dajatev. Če bi bilo treba za pomnilnike v oblaku plačati dodatno nadomestilo za nosilce podatkov, bi to privedlo do obveznosti plačila dvojne ali celo trojne dajatve.

3. Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) je tožbene zahtevke zavrnilo in v pravnem smislu v bistvu presodilo, da so imetniki avtorske pravice in imetniki sorodnih pravic (imetniki pravic) upravičeni do primerne nadomestila, če se nosilci podatkov (z mesta, ki je v Avstriji ali v tujini) v Avstriji dajejo na trg za komercialne namene, če je treba za zaščiteni predmet zaradi njegove narave pričakovati, da se bo s tem, ko bo shranjen na nosilcu podatkov, reproduciral za lastno ali privatno uporabo (na način, ki je dovoljen v skladu s členom 42(2) do (7) UrhG), in sicer za kakršne koli nosilce podatkov, ki so primerni za tako reproduciranje.

Navedlo je, da OGH (vrhovno sodišče) od izdaje odločbe s številko zadeve 4 Ob 138/13t zastopa stališče, da se nadomestilo plačuje tudi za računalniške trde diske. To je po njegovih navedbah v zvezi s pomnilniškimi čipi in pomnilniškimi karticami za mobilne telefone v zadevi C-463/12, *Copydan*, pojasnilo tudi Sodišče. Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) je navedlo, da se je to z Urh-Nov 2015 nazadnje upoštevalo tudi v besedilu člena 42(1) UrhG, v katerem je zdaj izrecno navedeno „kakršni koli nosilci podatkov“, kar vključuje tudi notranje in zunanje računalniške trde diske.

Po njegovih navedbah so storitve v oblaku na voljo v najrazličnejših oblikah. Bistvo te storitve je v zagotovitvi, da ima uporabnik na voljo določeno zmogljivost za shranjevanje, ne da bi imel pravico do tega, da bi bile vsebine shranjene na določenem strežniku ali določenih strežnikih, ampak ima zgolj pravico do tega, da lahko do vsebin v pomnilniku dostopa „nekje v oblaku“ ponudnika.

Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) je presodilo, da tožena stranka svojim strankam torej ne daje v uporabo nosilcev podatkov, ampak kot storitev zagotavlja zmožljivost za shranjevanje na spletu.

Navedlo je, da se je pri presoji osnutka Urh-Nov 2015 sicer izrecno in s predlogi amandmajev zahtevalo upoštevanje shranjevanja v oblaku, vendar pa je zakonodajalec jasno pokazal svoje stališče o tej temi s tem, da take ureditve namenoma ni vključil v zakon. Po mnenju Handelsgericht Wien (gospodarsko sodišče na Dunaju) zato ne gre za nenačrtovano zakonsko praznino; razlaga *contra legem* ni dopustna.

4. Tožeča stranka je zoper to sodbo vložila pritožbo, v kateri uveljavlja napačno pravno presojo in predlaga, naj se sodba spremeni in naj se tožbenemu zahtevku ugodi.

Tožena stranka predlaga, naj se pritožbi ne ugodi.

5. Pritožbeno sodišče v zvezi s tem zastopa to stališče:

5.1 Pritožbeno sodišče se ne strinja s stališčem prvostopenjskega sodišča, v skladu s katerim je pri razlagi določbe bistveno, kateri dialektični proces je potekal v postopku sprejemanja zakona, preden je zakonodajalec sprejel odločitev. Po njegovem mnenju je treba v skladu s členom 6 ABGB (avstrijski splošni civilni zakonik) upoštevati predvsem lastni pomen besed v njihovem kontekstu in „jasen namen“ zakonodajalca; v obravnavanem okviru pa je potrebna razlaga v skladu z direktivo in s tem v skladu s pravom Unije, za katero je pristojno Sodišče.

5.2 V odlomku iz člena 42b(1) UrhG je določeno:

1. Če je treba za delo [...] zaradi njegove narave pričakovati, da se bo s tem, ko bo shranjeno **na nosilcu podatkov** [...], reproduciralo za lastno ali privatno uporabo, je imetnik avtorske pravice upravičen do primernega nadomestila (nadomestilo za nosilce podatkov), če se **kakršni koli nosilci podatkov**, ki so primerni za tako reproduciranje, v Avstriji dajejo na trg za komercialne namene.

S to določbo se prenaša Direktiva 2001/29/ES, katere člen 5(2)(b) določa:

2. Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravice reproduciranja iz člena 2 v naslednjih primerih: [...]

(b) v zvezi z reprodukcijami **v katerem koli mediju**, ki jih izdelata fizična oseba za privatno uporabo [...] ob pogoju, da imetniki pravic prejmejo pravično nadomestilo [...]; [...]

(Poudarke je opravilo pritožbeno sodišče.)

Ali torej te določbe zajemajo tudi shranjevanje vsebin v oblaku, se ne sme presoditi samo na podlagi avstrijskega zakonskega besedila, ampak v povezavi s

citirano Direktivo. Ker je treba razložiti direktivo in s tem akt institucij EU (člen 267 PDEU), je treba pri Sodišču Evropske unije vložiti predlog za sprejetje predhodne odločbe.

5.3 Za *acte clair* ne gre, ker je Sodišče v sodbi z dne 29. novembra 2017, C-265/16, *VCAST* (ECLI:EU:C:2017:913) že presodilo, da je shranjevanje zaščitene vsebin v oblaku izenačeno z uporabo pravic, ki so pridržane avtorju; v zvezi s temo „oblak“ na splošno glej zadevne sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Szpunarja (ECLI:EU:C:2017:649).

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT